

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५०) काठमाडौं, असोज १६ गते २०५७ साल (अतिरिक्ताङ्क ३८ (क))

भाग ५

श्री ५ को सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालयको सूचना

प्रतिनिधिसभाको संवत् २०५७ साल भाद्र १ गते बृहस्पतिवारका दिन बसेको बैठकले अनुमोदन गरेको एसिया तथा प्रशान्तमा अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाको केन्द्रको स्थापना गर्ने सम्बन्धी सम्झौता (संयुक्त राष्ट्र संघसँग आवद्ध) (Agreement for the Establishment of the Centre for Space Science and Technology Education in Asia and the Pacific) (Affiliated to United Nations) को अंग्रेजी भाषाको प्रामाणिक प्रति र सोको नेपाली अनुवाद नेपाल सन्धि ऐन, २०४७ को दफा १२ को प्रयोजनका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

**एशिया तथा प्रशान्तमा अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाको केन्द्रको
स्थापना गर्ने सम्बन्धी संझौता (संयुक्त राष्ट्र संघसँग आवद्ध)**

संविदाकारी पक्षहरू,

- (१) संयुक्त राष्ट्रसंघको बाह्य अन्तरिक्ष मामिलाहरू सम्बन्धी कार्यालयका अन्तरिक्ष उपयोगहरू सम्बन्धी विशेषज्ञको उपस्थितिमा,
- (२) अन्तरिक्ष उपयोगहरू सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघको कार्यक्रमले आफ्नो ध्यान अन्य कुराहरूको अतिरिक्त स्थानीय स्तरमा स्वदेशी क्षमताको विकासमा केन्द्रित गर्नु पर्दछ भन्ने भियनामा १९८२ मा सम्पन्न भएको बाह्य अन्तरिक्षको अन्वेषण र शान्तिपूर्ण प्रयोगहरू सम्बन्धी दोश्रो संयुक्त राष्ट्र संघीय सम्मेलन (युनिस्पेस ८२) को सिफारिशहरूलाई संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले १० डिसेम्बर १९८२ को आफ्नो प्रस्ताव नं. ३७।९० मा समर्थन गर्नु भन्ने स्मरण गर्दै,
- (३) बाह्य अन्तरिक्षको शान्तिपूर्ण प्रयोगहरू सम्बन्धी समितिको "संयुक्त राष्ट्र संघले आफ्ना विशिष्टिकृत निकायहरू र अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरूको सक्रिय सहयोग लिएर विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा विद्यमान राष्ट्रिय । क्षेत्रीय शैक्षिक संस्थाहरूमा अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाका लागि क्षेत्रीय केन्द्रहरू स्थापना गर्ने एक अन्तर्राष्ट्रिय प्रयत्नको नेतृत्व गर्नु पर्दछ " भन्ने सिफारिशहरूलाई संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले ११ डिसेम्बर १९९० को आफ्नो प्रस्ताव नं ४५।७२ मा समर्थन गर्नु भन्ने समेतलाई स्मरण गर्दै,
- (४) संयुक्त राष्ट्र संघीय महासभाका प्रस्तावहरू ९ डिसेम्बर १९९१ को ४६।४५, १४ डिसेम्बर १९९२ को ४७।६७ र १० डिसेम्बर १९९३ को ४८।३९ लाई ध्यानमा राख्दै,
- (५) सेप्टेम्बर २३-२४, १९९४ मा बेइजिङमा सम्पन्न एशिया तथा प्रशान्तमा विकासका लागि अन्तरिक्ष उपयोग सम्बन्धी मन्त्रिस्तरीय सम्मेलनको कार्य योजनाले "क्षेत्रमा अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाका लागि प्रस्तावित संयुक्त राष्ट्र संघीय केन्द्रसँग सम्बन्धहरूको विकास (संयुक्त राष्ट्र संघ-इस्क्र्यापको विकासका लागि क्षेत्रीय अन्तरिक्ष उपयोग कार्यक्रमद्वारा) लाई प्रोत्साहित गरेको" कुरालाई पुनः पुष्टि गर्दै,
- (६) बाह्य अन्तरिक्ष मामिलाहरू सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघीय कार्यालयहरूद्वारा नोभेम्बर १९९४ मा जारी गरिएका एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका लागि यो केन्द्रको स्थापना गर्ने सम्बन्धी मुल्यांकन नियोगको अन्तिम प्रतिवेदन र यो केन्द्रका लागि आयोजक राष्ट्रका रूपमा भारतलाई छनौट गर्ने सम्बन्धी पछिल्लो अभिकथन दुबैलाई समेत ध्यानमा राख्दै,
- (७) यस संझौताको माध्यमद्वारा एशिया तथा प्रशान्तको निम्ति अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाको क्षेत्रीय केन्द्र स्थापना गर्न इच्छुक हुँदै,

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७/१६

देहाय बमोजिम सहमत भएका छन् :-

धारा -१ केन्द्रको स्थापना

१. उचित समयमा भारतमा एशिया तथा प्रशान्तका लागि अन्तरिक्ष विज्ञान र प्रविधि शिक्षाको क्षेत्रीय केन्द्र (यसपछि “केन्द्र” भनिएको) को स्थापना गरिनेछ र शासकीय समिति (गभर्निङ बोर्ड) (धारा-४ मा परिभाषित) को स्वीकृतिपछि क्षेत्रका सम्पदाहरु र संभाव्यताहरुलाई पूर्ण रुपमा उपयोग गर्न सम्पर्क बिन्दू (नोड) हरूको कार्य जालो (नेटवर्क) को रुपमा केन्द्रको विकास हुन सक्नेछ । केन्द्रका क्रियाकलापहरु एवं कार्यक्रमहरु एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका सम्पूर्ण राष्ट्रहरुको फाइदातर्फ प्राथमिक रुपमा लक्षित छन् ।
२. एशिया प्रशान्त क्षेत्रको परिभाषा एशिया तथा प्रशान्तका लागि संयुक्त राष्ट्र संघीय आर्थिक तथा सामाजिक आयोगद्वारा ग्रहण गरिएबमोजिम र संयुक्त राष्ट्र संघीय महासभाका विभिन्न प्रस्तावहरुको परिणाम स्वरूप परिमार्जन गरिएबमोजिम हुनेछ ।

धारा -२ : केन्द्रका उद्देश्यहरु

१. केन्द्रले शान्तिपूर्ण प्रयोजनहरुको लागि सुदूर संचेतना (सेन्सिङ्ग), भू-उपग्रह सञ्चार, भू-उपग्रह जलवायु विज्ञान र वायुमण्डलीय विज्ञानहरुमाथि प्रारम्भिक जोड दिदै गहन शैक्षिक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नेछ । खास गरी केन्द्रका उद्देश्यहरु देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) जैविक विविधता संरक्षण लगायत राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय विकास र वातावरण व्यवस्थापन कार्यक्रमहरुमा पछिल्ला प्रयोगका लागि सुदूर संचेतना र सम्बन्धित प्रविधिहरुको रुपाङ्कन (डिजाइन), विकास र प्रयोगमा विश्वविद्यालयका शिक्षाविद्हरु, वातावरणीय अनुसन्धान वैज्ञानिकहरु र आयोजना कर्मचारीहरुको सीप एवं ज्ञानको विकास गर्ने,
- (ख) शिक्षाविद्हरुलाई तिनीहरुका सम्बन्धित संस्थाहरु । राष्ट्रहरुमा आफ्ना विद्यार्थीहरुको ज्ञान अभिवृद्धि गर्न तिनीहरुले प्रयोग गर्न सक्ने वातावरणीय र वायुमण्डलीय विज्ञान कार्यक्रमहरु विकास गर्न सघाउ पुऱ्याउने,
- (ग) नवीन विचारहरु, तथ्यांक र अनुभवहरुको आदान प्रदानलाई सुगम र सहज तुल्याउन ग्रामीण विकास, लामो दुरीको शिक्षा, स्वास्थ्य सेवाहरुको वितरण, प्रकोप शमन, हवाई तथा सामुद्रिक यात्रा विद्या (नेभिगेशन) र क्षेत्रका व्यावसायिक व्यक्तिहरु र वैज्ञानिकहरु, सरकारी संस्थापनाहरु र उद्योगहरुको कार्यजालो । कडिसंग सम्बद्ध भएका लगायतका भू-उपग्रह सञ्चारका लागि सीपहरुको विकास गर्ने,

आधिकारिकता मुद्रण विभाग^(३) प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७।६।१६

- (घ) राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय विकास कार्यक्रमहरूको जिम्मा लिएका नीति निर्माता तथा निर्णयकर्ताहरू समक्ष प्रस्तुतीका लागि अन्तरिक्षबाट खोजी गरिएका सूचनाहरू तयार पार्न अनुसन्धान तथा प्रायोगिक वैज्ञानिकहरूलाई सघाउन पुऱ्याउने,
- (ङ) एशिया तथा प्रशान्तमा वातावरणीय रूपमा उत्कृष्ट र दिगो विकासका लागि अन्तरिक्ष प्रविधिका उपयोगहरू सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणा अन्तर्गत ग्रहण गरिएको रणनीति तथा कार्य योजनामा विचार पुऱ्याइए बमोजिमको अन्तरिक्ष विज्ञान, प्रविधि एवं उपयोग कार्यक्रमहरूमा क्षेत्रीय एवं अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग अभिवृद्धि गर्ने,
- (च) सर्वसाधारण जनतालाई तिनीहरूको दैनिक जीवनको स्तरीयतामा सुधारका लागि अन्तरिक्ष विज्ञानको महत्वको प्रचार प्रसार गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
- (छ) क्षेत्रको वैज्ञानिक विकासलाई अभिवृद्धि गर्न सक्ने अन्य सम्बद्ध क्रियाकलापहरूमा सघाउ पुऱ्याउने ।

धारा ३ : केन्द्रको संरचना

१. केन्द्रको संरचना देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) शासकीय समिति,
- (ख) सल्लाहकार समिति,
- (ग) निर्देशक र केन्द्रका अन्य कर्मचारीहरू,
- (घ) महाविद्यालय र केन्द्रका आवद्ध सम्पर्क विन्दुहरू ।

धारा ४ : शासकीय समिति

१. शासकीय समिति केन्द्रको प्रमुख नीति निर्माता अंग हुनेछ । प्रत्येक संविदाकारी पक्षबाट एक । एक जना प्रतिनिधि समावेश भएर शासकीय समितिको गठन हुनेछ । शासकीय समितिका प्रत्येक सदस्यको शासकीय समितिका काम कारवाहीहरूमा एक मतको अधिकार हुनेछ । वर्तमान संभौताको धारा ८ मा व्यवस्था गरिएबमोजिम केन्द्रसंग सहयोग संभौता सम्पन्न गरेका अन्य कुनै पनि राष्ट्र , अन्तर्राष्ट्रिय संगठन र वित्तीय सहायता उपलब्ध गराउने निकायलाई पर्यवेक्षकको हैसियतमा शासकीय समितिका बैठकहरूमा आमन्त्रण गरिनेछ ।
२. शासकीय समितिको बैठक भारतमा वा शासकीय समितिले निर्धारण गर्ने क्षेत्रको अन्य कुनै पनि राष्ट्रमा प्रत्येक वर्ष कम्तिमा एक पटक बस्नेछ । शासकीय समितिको बैठकका लागि गणपुरक संख्या कम्तिमा पनि शासकीय समितिका सदस्यहरूको आधा सदस्यहरू

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७/१९६
हुनेछन् ।

३. शासकीय समितिले केन्द्रको नीति निर्धारण गर्नेछ र यसका दीर्घकालीन योजनाहरू एवं वार्षिक कार्यक्रमहरू र पेश भएका बजेटहरू स्वीकृत गर्नेछ । यसले वित्तीय नीति तथा कार्यविधिहरू पनि स्वीकृत गर्नेछ र यसको आफ्नै कार्यविधिगत नियमहरू एवं नियमावलीहरू बनाउनेछ एवं केन्द्रको कार्य संचालनको मूल्यांकन गर्नेछ ।
४. शासकीय समितिले सल्लाहकार समितिका कार्यहरू र संरचना निर्धारण गर्नेछ ।
५. शासकीय समितिले केन्द्रका निर्देशक र उप-निर्देशकको नियुक्ति गर्नेछ जसका लागि शासकीय समितिका प्रत्येक सदस्यले आफ्ना उम्मेदवारहरू मनोनयन गर्न सक्नेछन् । केन्द्रका निर्देशक र उपनिर्देशकका जिम्मेवारीहरू र कार्यहरू शासकीय समितिद्वारा निर्धारित गरिनेछ ।
६. शासकीय समितिको अध्यक्ष दुई वर्षको अवधिका लागि शासकीय समितिद्वारा निर्वाचित गरिनेछ । यो पदावधि एक पटकका लागि अर्को दुई वर्षको अवधिसम्म नवीकरण हुन सक्नेछ । अध्यक्षको निर्वाचन सर्वसम्मतीबाट गरिनेछ । शासकीय समितिको पहिलो अध्यक्ष आयोजक (होष्ट) राष्ट्रबाट हुनेछ ।
७. शासकीय समितिका सबै बैठकहरूमा निर्देशक र उप-निर्देशक उपस्थित हुनेछन् । निर्देशक र उप-निर्देशकले शासकीय निकायका अध्यक्षको स्वीकृत लिएर त्यस्ता बैठकहरूमा कुनै पनि समयमा मौखिक र लिखित भनाइहरू राख्न सक्नेछन् ।
८. शासकीय समितिले निर्धारण गरे बमोजिमका शर्तहरूमा केन्द्रको क्रियाकलापहरूमा भाग लिन शासकीय समितिले अन्य राष्ट्रहरू, संगठनहरू र विशेषज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
९. केन्द्रको निर्देशकले शासकीय समितिको सचिवको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

धारा-५ : सल्लाहकार समिति

१. सरकार, निजी उद्योग र प्राज्ञिक एवं वैज्ञानिक समुदायहरूमा रहेका ख्याति प्राप्त व्यक्तिहरूलाई समावेश गरेर सल्लाहकार समितिको गठन हुनेछ । सल्लाहकार समितिका सदस्यहरू शासकीय समितिद्वारा मनोनीत गरिनेछन् र शासकीय समितिले निर्धारण गरेबमोजिमको अवधिसम्म बहाल रही कार्य गर्नेछन् । यो समितिका कार्यहरू शासकीय समितिद्वारा निर्धारण गरिनेछ ।
२. सल्लाहकार समितिको बैठक आवश्यकता अनुसारका समयहरूमा बस्नेछ र यस्ता बैठकहरू भारतमा वा क्षेत्रको शासकीय समितिको सहमतिमा सल्लाहकार समितिद्वारा निर्धारण गरिएको अन्य कुनै राष्ट्रमा संचालन हुनेछन् ।

धारा-६ निर्देशक र केन्द्रका अन्य कर्मचारीहरू

१. केन्द्रको प्रमुख व्यक्ति निर्देशक हुनेछ जसले केन्द्रको समग्र कार्यक्रमलाई मार्ग दर्शन गर्न सक्नेछ । केन्द्रको दैनिक प्रशासनमा निजलाई उप-निर्देशकद्वारा सहयोग पुऱ्याइनेछ ।

निर्देशक र उप-निर्देशक भारतमा अवस्थित रहनेछन् ।

२. निर्देशक र उप-निर्देशकको नियुक्ति तीन वर्षका लागि हुनेछ र शासकीय समितिले निर्णय गरेमा थप दुई वर्षको अवधिका लागि तिनीहरूको पुन नियुक्ति हुन सक्नेछ ।
३. निर्देशक र उप-निर्देशक भिन्न भिन्न राष्ट्रहरूबाट हुनेछन् ।

धारा-७ केन्द्रको महाविद्यालय र आबद्ध सम्पर्क बिन्दुहरू

१. केन्द्रको महाविद्यालय भारतको देहरादुनमा भारतीय सुदूर संचेतना संस्थान, देहरादुनमा उपलब्ध पूर्वाधारहरूको आसपासमा स्थापना गरिनेछ ।
२. आफ्ना कार्यक्रमहरू पूरा गर्नका लागि केन्द्रले भू-उपग्रह संचार एवं भू-उपग्रह जलवायु विज्ञानसँग सम्बद्ध कार्यक्रमहरूका लागि आयोजक संस्थाको रूपमा भूमिका निर्वाह गर्ने अहमदावादमा रहेको अन्तरिक्ष उपयोग केन्द्रसँग र अन्तरिक्ष विज्ञानका लागि अहमदावादमा नै रहेको भौतिक अनुसन्धान प्रयोगशालासँग प्रबन्धगत व्यवस्थाहरू गर्न सक्नेछ ।
३. कार्यक्रमहरूको विकास एवं वृद्धि हुँदै गएपछि क्षेत्रका संस्थाहरू संलग्न हुने थप आबद्ध सम्पर्क बिन्दुहरूको शासकीय समितिको मार्ग दर्शन र निर्देशन अन्तर्गत विकास गर्न सकिनेछ ।

धारा-८ सरकारहरू, निकायहरू एवं संस्थाहरूसँग सहयोग

१. क्षेत्रका राष्ट्रहरू, निकायहरू र संस्थाहरूका साथ साथै अन्य इच्छुक राष्ट्रहरूले पनि केन्द्रसँग मञ्जुर गरिए बमोजिमका शर्त एवं बन्देजहरू बमोजिम केन्द्रको कार्य संचालनहरूमा भाग लिन र सघाउ पुऱ्याउन सक्नेछन् । खास गरी तिनीहरूले केन्द्रका उद्देश्यहरूलाई अधि वढाउन शिक्षण र अनुसन्धानका लागि विशेषज्ञहरूका साथसाथै वित्तीय र अन्य योगदानहरू उपलब्ध गराउन सक्नेछन् ।
२. केन्द्रले संयुक्त राष्ट्र संघ खासगरी बाह्य अन्तरिक्ष मामिलाहरूका लागि संयुक्त राष्ट्र संघीय कार्यालय र एशिया तथा प्रशान्तका लागि संयुक्त राष्ट्र संघीय आर्थिक तथा सामाजिक आयोगसँग निकट कार्यगत सम्बन्ध स्थापना गर्न सक्नेछ । यसले विशेष गरी विशेषज्ञ सल्लाह, प्राविधिक सहयोग, दस्तावेजहरू र अन्य सुहाउँदो सहायताको व्यवस्थाको रूपमा यी र अन्य संयुक्त राष्ट्र संघीय निकायहरूबाट सहायताको अपेक्षा गर्न सक्नेछ । यी संगठनहरूसँगको केन्द्रको सहयोगको निर्धारण केन्द्र र संयुक्त राष्ट्र संघ बीचको एक सहयोग सम्झौताबाट गर्न सकिनेछ ।

धारा - ९ : आयोजक राष्ट्र संझौताहरू

१. केन्द्रले भारतामा कानूनी व्यक्तित्व प्राप्त गर्नेछ र विशेष गरी करार गर्ने, चल एवं अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्ने र उपभोग गर्ने र कानूनी कारवाहीहरू चलाउने सक्षमता प्राप्त गर्नेछ । यसले आफ्ना कार्यहरू र उद्देश्यहरूको परिपूर्तिका लागि आवश्यक पर्ने बमोजिमका सुविधाहरू एवं उन्मुक्तिहरूको उपभोग गर्नेछ ।

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७।६।१६

२. निर्देशक, उप-निर्देशक, यसका कर्मचारीहरू र आवद्ध व्यक्तिहरू तथा यससंग काम गरिरहेका वा सम्बद्ध रहेका व्यक्तिहरू र शासकीय समितिका सदस्यहरू एवं केन्द्रका बैठकहरू वा केन्द्रसँग जोडिएका अन्य क्रियाकलापहरूमा भाग लिने सल्लाहकार समितिका सदस्यहरूले भारतमा तिनीहरूका कार्यहरूका लागि आवश्यक पर्ने बमोजिमका र तुलनात्मक रूपमा अन्य अन्तराष्ट्रिय संगठनहरू, उल्लेख्य रूपमा संयुक्त राष्ट्र संघलाई प्रदान गरिए बमोजिमकै सुविधाहरू एवं उन्मुक्तिहरू उपभोग गर्नेछन् ।
३. यस धाराको (१) र (२) मा उल्लेख गरिए बमोजिमको लगायतका विषयहरूका सम्बन्धमा केन्द्रले भारत सरकारसँग आवश्यक आयोजक राष्ट्र संभौताहरू सम्पन्न गर्नेछ । केन्द्रले यस्तै किसिमका आयोजक राष्ट्र संभौताहरू ती राष्ट्रहरूका सरकारसँग पनि गर्नेछ जहाँ भविष्यमा केन्द्रका मुख्य सम्पर्क बिन्दुहरू स्थापना गरिनेछन् ।
४. भारत सरकारले यस संभौताको धारा ७ मा उल्लेख भएको पूर्वाधारको आसपासमा केन्द्रका क्रियाकलापहरूका लागि आवश्यक पर्ने सुविधाहरू उपलब्ध गराउने छ ।
५. भारत सरकारले केन्द्रलाई केन्द्रका क्रियाकलापहरूका लागि आवश्यक सुरक्षा कर्मचारी र अन्य सहयोगी कर्मचारीहरू उपलब्ध गराउनेछ र देहरादुनस्थित भारतीय सुदूर संचेतना संस्थान र अहमदाबाद स्थित अन्तरिक्ष उपयोग केन्द्र र भौतिक अनुसन्धान प्रयोगशाला लगायतका उपयुक्त संस्थाहरूमा यसको पहुँचलाई सहज र सुगम तुल्याउनेछ ।

धारा -१० : केन्द्रको वित्तीय व्यवस्था

शासकीय निकायले केन्द्रका क्रियाकलापहरूका लागि बजेटगत आवश्यकताहरू र वित्तीय सहयोगका स्रोतहरू निर्धारण गर्नेछ । यस्ता वित्तीय स्रोतहरूमा अन्य कुराहरूका अतिरिक्त देहायका स्रोतहरू समावेश हुन सक्नेछन् :

- (क) आयोजक राष्ट्रको वित्तीय प्रबन्ध र सहयोग,
- (ख) केन्द्रका सदस्य राष्ट्रहरूबाट स्वेच्छिक योगदानहरू,
- (ग) अन्य राष्ट्रहरूबाट स्वेच्छिक योगदानहरू र
- (घ) बहुपक्षीय निकायहरूबाट स्वेच्छिक योगदानहरू ।

धारा -११ लागू हुने कानून

प्रत्येक संविदाकारी पक्षले आफ्ना लागू हुने कानूनहरू र नियमावलीहरूका अधीनमा रही यस संभौतामा व्यवस्था गरिएका क्रियाकलापहरू संचालन गर्नेछन् ।

धारा -१२ : अन्तिम प्रावधानहरू

१. यो संभौता यसमा हस्ताक्षर भएको मितिदेखि अस्थायी रूपमा र मूल हस्ताक्षरकारीहरूले आयोजक राष्ट्रलाई यसलाई प्रारम्भ गर्नका लागि आवश्यक आन्तरिक औपचारिकताहरू पूरा भएको जानकारी दिएका सूचनाहरूमध्ये अन्तिम सूचना प्राप्त भएको मितिको तीस (३०) दिन पछि निश्चित रूपमा प्रारम्भ हुनेछ ।

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७।६।१६

२. यो संझौतालाई संविदाकारी पक्षहरू बीचको लिखित संझौताबाट परिमार्जन गर्न वा संशोधन गर्न सकिनेछ ।
३. यो संझौताको व्याख्या वा कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित संविदाकारी पक्षहरूबीचको कुनै विवादलाई शासकीय समितिद्वारा निर्णय गरिएबमोजिमका कार्यविधिगत नियमहरूमा आधारित भएर समाधान गरिनेछ ।
४. यो संझौता प्रारम्भ भएको चार वर्षपछि शासकीय समितिले यो संझौताको कार्यान्वयनको समीक्षा र मूल्यांकन गर्नेछ ।
५. यो संझौता प्रारम्भ भएपछि यसलाई संयुक्त राष्ट्र संघीय वडापत्रको धारा १०२ का प्रावधानहरू र सन्धिहरूको कानून सम्बन्धी १९६९ को भियना सहासन्धिको धारा ८० को अनुच्छेद १ अनुसारको उपयुक्त कारवाहीका लागि संयुक्त राष्ट्र संघको सचिवालयमा पठाइनेछ ।
६. यो संझौता प्रारम्भ भएपछिको कुनै पनि समयमा यो संझौताको पक्ष हुन सक्ने गरी संयुक्त राष्ट्र संघका एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका कुनै पनि सदस्य राष्ट्रका लागि पनि यो संझौता खुला राखिनेछ ।

धारा -१३: परित्याग

१. कुनै संविदाकारी पक्षले अभिलेखको रूपमा कार्य गर्ने भारत सरकारलाई परित्यागको लिखित सूचना दिएर जुनसुकै समयमा पनि यो संझौतालाई परित्याग गर्न सक्नेछ । यस्तो परित्याग अभिलेखद्वारा परित्यागको सूचना प्राप्त गरिएको साठी दिनपछि प्रभावकारी हुनेछ ।

धारा -१४ : प्रामाणिक पाठहरू र प्रमाणित प्रतिहरू

१. यो संझौतालाई अभिलेख्य समक्ष दाखिला गरिनेछ जसले यसका प्रमाणित प्रतिहरूलाई क्षेत्रका सबै राष्ट्रहरूमा पठाउनेछ ।
१९९५ को नोभेम्बर महिनाको यो पहिलो दिनमा अंग्रेजी भाषामा नयाँ दिल्ली, भारतमा सम्पन्न भयो ।
नेपाल सरकारका लागि

द

रामभक्त पि.बि.ठाकुर

काउन्सेलर, शाही नेपाली राजदुतावास

(८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

**AGREEMENT FOR THE ESTABLISHMENT OF THE CENTRE FOR
SPACE SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION IN ASIA AND THE PACIFIC
(AFFILIATED TO UNITED NATIONS)**

The Contracting Parties

- (i) In the presence of Expert on Space Applications, Office of the Outer Space Affairs of the United Nations
- (ii) RECALLING that the General Assembly of the United Nations, in its resolution 37/90 of 10 December, 1982 endorsed the recommendations of the Second United Nations Conference on the Exploration and Peaceful Uses of Outer Space (UNISPACE 82), held in 1982 at Vienna, that the United Nations Programme on Space Applications focus its attention, inter-alia, on the development of indigenous capability at the local level;
- (iii) RECALLING further that the General Assembly of the United Nations, in its resolution 45/72 of 11 December 1990, endorsed the recommendations of the Committee on Peaceful Uses of Outer Space that "the United Nations should lead, with the active support of its specialised agencies and other international organisations, an international effort to establish regional centres for space science and technology education in existing national/regional educational institutions in the developing countries";
- (iv) NOTING United Nations General Assembly resolutions 46/45 of 9 December, 1991, 47/67 of 14 December, 1992 and 48/39 of 10 December, 1993;
- (v) REAFFIRMING that the Action Plan of the Ministerial Conference on Space Applications for Development in Asia and the Pacific held in Beijing, September 23-24, 1994 "encouraged the development (by United Nations-ESCAP Regional Space Applications Programme for Development) of links with the proposed United Nations Centre for Space Science and Technology Education in the region";
- (vi) FURTHER NOTING the final report of the Evaluation Mission on the establishment of this Centre for Asia and the Pacific and the subsequent statement on the selection of India as host country for this Centre, both

issued in November 1994 by the United Nations Office for Outer Space Affairs;

- (vii) DESIRING by means of this Agreement to establish the Regional Centre for Space Science and Technology Education for Asia and the Pacific;

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE - I: ESTABLISHMENT OF THE CENTRE

1. The Regional Centre for Space Science and Technology Education for Asia and the Pacific (herein after referred to as the "Centre") shall be established in India and in due course and upon approval of the Governing Board (defined in Article - IV), the Centre would grow into a network of nodes in order to fully utilise the resources and potentials of the region. The activities and programmes of the Centre aim to primarily benefit all of the States of the Asia and the Pacific region.
2. Definition of the Asia Pacific region is as adopted by United Nations-Economic and Social Commission for Asia and the Pacific and revised in consequence of the various United Nations General Assembly resolutions.

ARTICLE - II: OBJECTIVES OF THE CENTRE

1. The Centre shall pursue for peaceful purposes in-depth education programmes with initial emphasis on remote sensing, satellite communications, satellite meteorology and atmospheric sciences. In particular, the objectives of the Centre shall be to:
 - (a) develop the skills and knowledge of university educators, environmental research scientists and project personnel in the design, development and application of remote sensing and related technologies for subsequent application in national and regional development and environment management programmes including bio-diversity protection;
 - (b) assist educators to develop environmental and atmospheric sciences curricula that they can use to advance the knowledge of their students in their respective institutions/countries;

- (c) develop skills for satellite communications including those associated with rural development, long distance education, delivery of health services, disaster mitigation, air and maritime navigation, and network/linkage of the region's professionals and scientists, Government establishments and industries in order to facilitate the exchange of new ideas, data and experiences;
- (d) assist research and application scientists in preparing space-derived information for presentation to the policy and decision makers in charge of national and regional development programmes;
- (e) enhance regional and international cooperation in space science, technology and applications programmes as envisaged in the Strategy and Action Plan adopted under the Beijing declaration on Space Technology Applications for Environmentally Sound and Sustainable Development in Asia and the Pacific;
- (f) assist in disseminating to the general public the value of space science and technology in improving their everyday quality of life;
- (g) support other relevant activities that could enhance the scientific development of the region.

ARTICLE - III: STRUCTURE OF THE CENTRE

1. The structure of the Centre shall be as follows:

- (a) The Governing Board;
- (b) The Advisory Committee;
- (c) Director and other personnel of the Centre;
- (d) The Campus and affiliate nodes of the Centre

ARTICLE - IV: THE GOVERNING BOARD

1. The Governing Board shall be the principal policy-making organ of the Centre. The Governing Board shall be composed of one representative from each Contracting Party. Each member of the Governing Board shall have one vote in the proceedings of the Governing Board. Any other country, international organisation or funding agency which has concluded a Cooperation Agreement with the Centre as provided in Article VIII of the present Agreement shall be invited to the meetings of the Governing Board in the capacity of Observers.
2. The Governing Board shall meet at least once every year in India or in any other country of the region to be determined by the Governing Board. The quorum for the Governing Board meeting will be a minimum of half the members of the Governing Board.
3. The Governing Board shall determine the policy of the Centre, approve its long-range plans and annual programmes and the budgets submitted. It shall also approve the financial policy and procedures and shall establish its own rules of procedures and regulations, and evaluate the functioning of the Centre.
4. The Governing Board shall determine the functions and composition of the Advisory Committee.
5. The Governing Board will appoint the Director and Deputy Director of the Centre for which each member of the Governing Board may nominate its candidates. The responsibilities and functions of the Director and Deputy Director of the Centre will be defined by the Governing Board.
6. The Chairperson of the Governing Board shall be elected by the Governing Board for a two year term. This term may be renewed once for another period of two years. The Chairperson shall be elected by consensus. The first Chairperson of the Governing Board shall be from the host country.
7. The Director and the Deputy Director shall be present at all meetings of the Governing Board. The Director and the Deputy Director may at any time, with the approval of the Chairperson of the Governing Board, make oral or written statements at such meetings.

8. The Governing Board may invite other states, organisations, and experts to participate in activities of the Centre on such terms as the Governing Board may establish.
9. The Director of the Centre shall serve as the Secretary of the Governing Board.

ARTICLE - V: THE ADVISORY COMMITTEE

1. The Advisory Committee shall be composed of prominent individuals in government, private industry and the academic and scientific communities. Members of the Advisory Committee shall be nominated by the Governing Board and shall serve for such a period as may be determined by the Governing Board. The functions of this Committee shall be determined by the Governing Board.
2. The Advisory Committee shall meet as frequently as needed and hold its meetings in India, or in any other country of the region to be determined by the Advisory Committee with the concurrence of the Governing Board.

ARTICLE - VI: DIRECTOR AND OTHER PERSONNEL OF THE CENTRE

1. The Centre shall be headed by a Director who would guide overall programme of the Centre. He/She will be assisted by a Deputy Director in the day-to-day administration of the Centre. The Director and Deputy Director will be stationed in India.
2. The Director and Deputy Director shall be appointed for three years and may be reappointed if Governing Board decides so for an additional period of 2 years.
3. The Director and Deputy Director should be from different countries.

ARTICLE - VII: THE CAMPUS AND AFFILIATE NODES OF THE CENTRE

1. The Centre's Campus shall be established in Dehradun, India around the infrastructure available at the Indian Institute of Remote Sensing, Dehradun.

2. For fulfilling its programmes, the Centre may have arrangements with Space Applications Centre in Ahmedabad playing as host institution for programs related to satellite communications and satellite meteorology and with Physical Research Laboratory at Ahmedabad for Space Sciences.
3. As the programmes evolve, additional affiliate nodes involving institutions in the region could be developed by the Centre under the guidance and direction of the Governing Board.

ARTICLE - VIII: COOPERATION WITH GOVERNMENTS, ENTITIES AND INSTITUTIONS

1. The countries, entities and institutions of the region as well as other interested countries may participate in and support the operations of the Centre, in terms of conditions as agreed upon with the Centre. In particular, they may provide specialists for teaching and research as well as financial and other contributions to further the objectives of the Centre.
2. The Centre may establish a close working relationship with the United Nations, particularly the United Nations Office for Outer Space Affairs and United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. It may in particular seek the assistance of these and other United Nations bodies in the provision of expert advice, technical support, documentation and other appropriate assistance. The cooperation of the Centre with these organisations may be determined by a Cooperation Agreement between the Centre and the United Nations.

ARTICLE - IX: HOST COUNTRY AGREEMENTS

1. The Centre shall, in India, have juridical personality and, in particular, have the capacity to contract, to acquire and dispose of movable and immovable property, and to institute legal proceedings. It shall enjoy such privileges and immunities as are necessary for the fulfillment of its functions and objectives.
2. The Director, the Deputy Director, its personnel and affiliates and persons working or associated with it and the Members of the Governing Board and the Members of the Advisory Committee attending

Centre's meetings or other activities connected with the Centre, shall enjoy, in India, such privileges and immunities as are necessary for their functions, and comparable to that extended to other international organisations, notably the United Nations.

3. The Centre shall conclude with the Government of India the necessary Host Country Agreements on matters including those specified in (1) and (2) of this Article. The Centre shall also conclude similar Host Country Agreements with the Governments of countries where major nodes of the Centre are established in future.
4. The Government of India shall make available facilities necessary for the activities of the Centre around the infrastructure mentioned in Article VII of this Agreement.
5. The Government of India shall provide the Centre with security staff and other supportive staff necessary for the activities of the Centre and facilitate access to appropriate institutions including the Indian Institute of Remote Sensing at Dehradun and the Space Applications Centre and the Physical Research Laboratory at Ahmedabad.

ARTICLE - X: FUNDING FOR THE CENTRE

The Governing Board shall determine the budgetary requirements and sources of funding support for the activities of the Centre. These sources of funding may include inter-alia :

- a) Host country financing and support
- b) Voluntary contributions from members countries of the Centre
- c) Voluntary contributions from other countries and
- d) Voluntary contributions from multilateral agencies

ARTICLE - XI: APPLICABLE LAW

Each Contracting Party shall conduct the activities provided for in this Agreement subject to its applicable laws and regulations.

ARTICLE - XII: FINAL PROVISIONS

1. This Agreement shall enter into force provisionally as of the date of its signature, and definitively thirty (30) days after the date of receipt of the last of the notifications by which the original signatories have informed the host country of the completion of the requisite internal formalities for its entry into force.
2. This Agreement may be modified or amended by written agreement between the Contracting Parties.
3. Any dispute among the Contracting Parties concerning the interpretation or the implementation of this Agreement shall be resolved based on the rules of procedures as decided by the Governing Board.
4. Four years after the entry into force of this Agreement, the Governing Board shall review and evaluate the implementation of the Agreement.
5. After its entry into force, this Agreement shall be transmitted to the Secretariat of the United Nations for appropriate action in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations, and with paragraph 1 of Article 80 of the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties.
6. This agreement shall also be open for any member State of the United Nations in the Asia and the Pacific region for becoming parties to this Agreement at any time after its entry into force.

ARTICLE - XIII: WITHDRAWAL

1. A Contracting Party may withdraw from this Agreement at any time by giving written notice of withdrawal to the Government of India, which shall act as the Depository. The withdrawal shall be effective sixty days after the receipt of the notice of withdrawal by the Depository.

ARTICLE - XIV: AUTHENTIC TEXTS AND CERTIFIED COPIES

1. This Agreement shall be deposited with the Depository, which shall transmit certified copies thereof to all states in the region.

खण्ड ५० अतिरिक्ताङ्क ३८ (क) नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०५७/११/१६

DONE at New Delhi, India in the English language, this First day of November, 1995.

For the Government of NEPAL.

RAMBHAKTA PB THAKUR
Counsellor, Royal Nepalese Embassy

आज्ञाले,
डिल्लीराज धिमिरे
उपसचिव

(१७)

मुद्रण विभाग, सिंहदरवार, काठमाण्डौमा मुद्रित
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

